

Naujienu Antroji Dalis

NR. 857

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XXIII METAI

Dienu skeveldros

Anot dainos "į Vilnių", ir šį kartą vaizdai pro "Lit. ir Meno" ir "Svyturio" redakcijų langus.

Poetas A. Bernotas rašo:

gyveno vieniša senutė. Numirė. Paliko varganą sodybėlę alksnyno glūdumoje. Nekliudė ji nei dirvų platinimui, nei ilginimui, nei kas ten kelią tiesė ar ką nors kita darė. Trobesius nugriovė. Nieko nesakau — kur juos dėsi, šunes pro pamatus landžiojo. Bet kam didelį gražų sodą reikėjo iškirsti malcoms? Aplinkui alksniai, o pakėlė kirvį prieš obelis ir kriaušes... Ir kas įsakė pakelti? Mano bendraamžis brigadininkas, su kuriuo kartu mokyklon tą patį taką mynėm. Prisimenu, kai mes, vaikai, norėdavom tik karklo vytelę nusipiauti, mus tėvai sudrausdavo: nelaužyk, medeliui skauda. Ir mes tikėdavom, kad iš tikrųjų skauda. O nuo kada pradėjo neskaudėti? Ir kodėl?

Šis sodo iškirtimas mano tėviškėje gal ne tokia jau didelė bėda, jei tai būtų vienintelis toks atvejis. Bet patys savo akim pastebim ir neretai spaudoje skaitom, kaip be atodairos paleistas į darbą kirvis ar mašina pridaro kur kas didesnės, neatitausomos žalos žemės grožiui. Neduoda ramybės klausimas: kur viso to priežastys?

Nuosavybė buvo išrauta kaip piktas varputis. Ir aš kartais pagalvoju: ar nebuvo pažeistas rugio stiebelis? Juk taip būna susipynusios, susivijusios rugio ir varpučio šaknys. Kaimietis mylėjo žemę. Bet tai buvo ne gryna meilė — su didesne ar mažesne "mano" priemaiša. Kolektyvizacija ir tolesnės reformos kaime vyko ne be klaidų. Artojas žemę keikė, kerštavo jai, netgi bėgo nuo jos, po kiek laiko vėl grįžo kaip pas paliktą mylimą, bet tiek kaninusią žmoną, kuri, pasirodo, buvo ne tokia jau neištikima...

Meilė žemei grįžo. Bet ar ta pati meilė? Turbūt, pakitusi, gal net kai kuriais atžvilgiais patvaresnė, negu anksčiau. Ir be abejo, vėl ne gryna, vėl su kažkokiomis priemaišomis, jeigu obelis grožį nustelbia tai, kas sukūrenama, suvalgoma ar išreiškiama žiniaraščių skaičiais.

Ir dar:

Štai viena nuo seno pažįstama kultūros darbuotoja mane maloniai kvietė atvažiuoti į literatūros vakarą, nes, girdi, paskutinį syk viešėje jų rąjone poetai visiems paliko nepakartojamą įspūdį. Paskui, žinoma, iš antrų lūpų, konkrečiai sužinojau, koks buvęs tas įspūdis.

Minėta darbuotoja ne kartą ir ne vienam smulkiai pasakojusi, kaip atvykę poetai laikęsi scenoje, kokiais mazgais buvo užmazgyti kaklaraiščiai, kaip tie kaklaraiščiai derinęsi su marškinių, kostiumo spalva bei raštu, veido bruožais ir t. t. "O kurio poeto eilėraščiai tau labiausiai patiko?" Kad ji nė neprisimenanti tų eilėraščių, tik tas... buvęs toks nupiepęs, neprosytom kelnėm...

Tokiu būdu dar kartą įsitikinau, kad literatūros vakarai tapo madingi pačia plačiausia šio žodžio prasme. Madingi ir skaitlingi. Nesupraskite manęs klaidingai — skaitlingi ne skaitlytojų, bet rašytojų atžvilgiu. Prisimenu komjaunuolišką žiburėlį stambiam mūsų respublikos mieste: gerai, kad nebuvo tradicinės scenos, kad susigaudėm visi — nemažas rašytojų ir kitokių kurėjų būrys — kartu su keliolika jaunuolių ir merguželių prie staliukų; o šiaip būtų tekę rimtai susimąstyti, kam kilti į prezidiumą, o kam likti erdvioje salėje...

A. Rabijūnas rašo:

Tikros literatūros — nesvarbu, kokia bebūtų rūšis ar žanras — svarbiausias objektas visada buvo, yra ir bus žmogus. Gyvas žmogus, jo gyvenimas, jo vidaus pasaulis, jausmai ir aistros, mintys ir pažiūros, pasaulėjauta ir papročiai, įpročiai ir ydos...

Elementariausia tiesa! Bet kaip dažnai ją pamiršdavome! Kiek prisišaipyta iš placių arba siaurų kelnų, iš pirmininkų, nesėjančių kukurūzų, iš vaikinukų, šokančių tvistą! Kiek kartų mušta toji negyva, be kraujė, standartinė biurokrato, grobstytojo arba miesčionio iškamša, kiek prigaminta "humoro" įvairiausiomis progomis, prasidėjus kampanijoms!

Nenuostabu, kad atėjo laikas, kai žmonės ėmė žiūrėti į satyrinius ir humoristinius kūrinius su tam tikru nepasitikėjimu.

Ir dabar, kai koks nors štampais persiėmęs kritikas savo recenzijoje paskelbia, kas tas ar kitas autorius "savo kūriniuose demaskuoja biurokratus, grobstytojus, brokdarius", skaitytojas nuo tos knygos tolyn bėga. Kartais taip ir nuo geros knygos atbaidoma. O skaitytoją nesunku suprasti. Jam iki kokių nusibodo tasai "biurokratu, grobstytoju ir brokdariu demaskavimas". Po šių žodžių jam vaidenasi pasigailėtina nuogi, tiesiakaktiški moralizuojantys kūrinių, tarsi parinkti

(Nukelta į 2 psl.)

O. BAUŽIENE
"PAUNKSNĖ"

ANTANAS RŪKAŠ

Laiškas jaunystės draugui Lietuvoje

Apsidžiaugiau gavęs "Gimtojo krašto" 3-įjį nr., kuriame mano mielas jaunų dienų draugas Julius Būtenas pašvenčia laiko ir vietos mano pastarosios knygos, tik pernai išėjusios, "Mano tautos istorijos" aptarimui.

Normaliai ši savo laišką turėčiau siųsti "Gimtojo krašto" redakcijai ir prašyti jį ten atspausdinti. Deja, kol kas laikraštinio bendradarbiavimo klausimas tarp šiapus ir anapus dar tebėra užledėjęs, tad bijau, kad toks mano laiškas ir prašymas nneapkeistų savo veido arba neišgaruotų ore. Todėl maloniai įsiprašiau "Naujienu" redakciją, kad ši mano laišką atspausdintų. Gi "Gimtojo krašto" redakcija, jeigu norėtų supažindinti savo skaitytojus su Antano Rūko atsakymu savo jaunystės draugui, galėtų šį raštą perspausdinti, ir aš būčiau dėkingas.

Mielas Juliau! Leidžiu sau į Tave taip kreiptis, nes ir Pats vienoje savo recenzijos vietoje, mane vadini nors ir buvusiu, bet artimu savo draugu. O aš dar manau, kad mudu, jeigu turėtume progą susėsti prie vieno stalo ir pasikalbėti nuoširdžiai, kaip anais senais laikais, labai greitai pasijustume nei kiek ne menkesni draugai, negu buvome prieš 25-rius su kauptu metus.

Daug dėmesio vertų ir įdomių dalykų pastebėjai mano knygoje, mielas Juliau. Tik labai gaila, kad daugumas tų pastabų labai paviršutiniškos. Į pačią esmę pažiūrėta trafaretiskai, pagal pasenusius kanonus,

dėl to paskelbtos išvados labai neįtikinamos ir netikros.

Kad kentėjimas ir skausmas ir nevirtis yra integralinė žmogaus būtis dalis, kad "be jų gyvenimas būtų tuščiaiduris", nėra Tavo recenzuojamos knygos autoriaus išradimas, tai daugelio sprendžiančių "prakeiktuosius ir amžinuosius" klausimus mąstytojų, filosofų, menininkų prieita fatalinė išvada, aprėpianti plačias Vakarų Europos kultūrinio gyvenimo sritis, ir, kiek įstengiu pastebėti iš šalies, nežiūrint priešingų oficialių teigimų, neišvengiamai besibraunanti ir pas jus.

Niekur aš savo knygoje nesakiau, neteigiau ir netvirtinau, kad nepriklausomoje Lietuvoje nebuvo nė koncentracijos stovyklų, nė kalėjimų, nė mirties bausmės. Jie buvo. Bet aš manau, kad šitos žiaurios žmogaus kankinimo ir žudymo institucijos savuose namuose ne tokios žiaurios, kaip svetimųjų atneštos. Aš kalbu nuoširdžiai, todėl, mielas drauguži, tokio paties nuoširdumo norėčiau ir iš Paties, tvirtinant, kad tie patys dalykai egzistuoja ir šiandieną pas Jus, Sovietų Sąjungoje. Ginčytis būtų bergždžias darbas, nes galėčiau čia pat išvardinti šimtus jų... Nepriklausomoje Lietuvoje šitos mudviejų kalbamos žiauriausios bausmės buvo taikomos pagal skaudų naminį mastą, pagal naminės distancijas. Gi dabar pas jus kitaip — pagal didžiosios Sovietų Sąjungos mastą, pagal jos distancijas, pagal jos reikalavimus.

(Nukelta į 2 psl.)

DIENŲ SKEVELDROS

(Atkelta iš 1-mo psl.)

iš blogo sienlaikraščio skilčių.

Doc. F. Bielinskis guodžiasi:

Konkrečiai kalbant, jau dabar reikia pradėti tvarkyti Nemuno pakrantių ir prie jo prisiliejusių išpūdingų vietovių landsaftus Druskininkų — Merkinės ruože. Šis ruožas kartu su prie Druskininkų esančiomis įdomiomis vietovėmis (Raigardas, Svendubrė, Latezeris, Liškiava, Ančios elektrinė ir kt.) bei jų artimiausia aplinka turėtų sudaryti pirmąjį tvarkytiną landsaftų etapą. Tose vietovėse esą miškų ūkiai privalėtų įgyti ne pramoninių miškų tvarkymo pobūdį, o paklusti miškų — parkų ir agrarinių landsaftų reikalavimams. Pagaliau Gudų girią bei Veisiejų ežeryną, mūsų nuomone, reikėtų paversti licenzinės medžioklės ir žvejybos rezervatais.

Tačiau šie pastarieji klausimai yra gana specifiniai, reikalauja platesnių kompleksinių studijų. Tuo labiau, kad B. Ančios upyno vandenis — vienus gražiausių Lietuvos ežerų, priklausančių tam upynui, melioratoriai numato pajungti, visą jo hidrografinę sistemą pertvarkyti taip, kad padidėtų šėsupės debitas Kapsuko miestui. Taip darydami, jie tarsi užmiršta, jog tie puikūs Pietų Lietuvos ežerai, taip mėgstami poilsiautojų ir turistų, ilgam laikui (o gal ir visam) neteks paplūdimių.

Inž. A. Jansonas rašo: "Jei mirusieji tyli":

"... Komisija, susidedanti iš Vilniaus miesto Vietinio ūkio valdybos, Kapinių priežiūros

kontoros ir Vilniaus miesto Tarybų rajono milicijos skyriaus darbuotojų atstovų, nustatė, kad kapinių priežiūrėtojas N. Kazakas (dirbęs tose pareigose nuo 1948 m.) sistemingai laužydavo darbo drausmę, pasipelnymo tikslais savavališkai statė paminklus — antkapius, nukeldavo nuo senų kapų metalines tvoreles ir pastatydavo vogtą tvorelę ant kito kapo, žinoma, ne už aciu. Be to, be specialaus leidimo perkeldavo karstus su palaikais iš vienos vietos į kitą už tam tikrą mirusiojo artimųjų atlyginimą. Už minėtus prasižengimus N. Kazakas buvo nubaustas dvidešimt dviem administracinėmis baudom (įspėjimais, papeikimais, griežtais papeikimais ir t. t.)."

Komisijos surinkta medžiaga buvo perduota Vilniaus miesto Tarybų rajono milicijos skyriui, tačiau baudžiamoji byla N. Kazakui nebuvo iškelta. Tiesa, 1964 metais N. Kazakas buvo apsvaistytas... vietos profsąjungos komitete už piktnaudžiavimą tarnybine padėtimi ir pažemintas: paskirtas kapinių darbininku. Tačiau jis ir toliau girtuokliavo, nenutraukdamas savo ankstyvesnės "veiklos".

Aispėkite, kur Kazakas gimęs: Maskvoj ar Leningrade?!

Svyturio pranešama: milicijai prisikėlė 20 metų bulvių rusy išsislapstęs dezertyras. Tekalba "š" reporterė:

1944-ųjų metai. Alytaus rajone Simno apylinkės Zailių kaimo gyventojas Stanislovas Šeškevičius gavo šaukimą į Tarybinę armiją.

Laiškas jaunystės draugui Lietuvoje

(Atkelta iš 1-mo puslapio)

Taigi visa toji Tavo citata apie "vaiko numuštą pirštelį" susikondensuoja į labai rimtą teigimą, jog daug lengviau kentėti ir mirti ir žūti yra namuose, negu už tūkstančių nuo jų mylių. O šis skirtumas istorijos bėgime labai didelis, daug didesnis, negu tas ketvertis šimtmečio jūsų "visiškai naujo gyvenimo", apie kurį savo recenzijoje kalbi.

Labai gražus paties teigimas, kad "Mes stengiamės atvirai kalbėti ir apie skaudžias mūsų tautos dienas, apie nūdienius rūpesčius, tačiau mūsų, tarybinių poetų, kūryba kupina optimizmo, vilties ir gyvenimo džiaugsmo". Sakinys labai gražus, tik man rodos, mielas Juliau, kad mudu čia kažin ar susikalbam. Jeigu kalbama apie nūdienius rūpesčius, apie tautai skaudžias dienas, vargu, ar čia bus galima linksniuoti ir gyvenimo džiaugsmą, nebent pasistačius jį siekiniu ir griauinant žiaurį ir nedžiaugsmingą dabartį, ką mudu ir darėme, kai buvome jauni, ką aš mėginu tęsti ir dabar, jau gerokai senstelėjęs.

Apskritai, tokie optimistiški,

trafaretiški teigimai, kaip tas, kurį aš pacitavau iš Tavo recenzijos, primena partijos reikalavimų formuluotes, kurių ir jūsiškiai ir visos Sovietų Sąjungos jaunieji poetai, sprendžiant iš jūsų laikraščių ir žurnalų, mažai tepaiso.

Dar vieną didelio dėmesio vertą problemą palietei, mielas Juliau, savo recenzijoje tai — idėjinės kapituliacijos problemą. Idėjos, kurias mes brangiame, kai buvome jauni, mums atrodė nemiršamos. Tokios pat jos man atrodo ir šiandien, nuėjus įvairių gyvenimo kelių. Tik nereikėtų labai lengvai švaisyti idėjinės kapituliacijos nuosprendžiais. Tokie teigimai būtų galimi tik tokiam krašte, kuris tas idėjas jau būtų įgyvendinęs. Tačiau tokio krašto šioje žemėje kol kas dar nėra, ir didelė dalis žmonijos smunka dar didesnėn neviltingai, negu mudu ją matėme jaunomis akimis.

Kaip sakiau, mudu daug geriau susikalbėtume, jeigu susėstume prie vieno stalo, ir aš tikiu, kad tokis laikas tikrai ateis.

Antanas

MAČIULAIČIŲ MARGIUKAS

PASAKOJIMAS

VLADAS MINGELA

Dievas ar likimas mus saugiai perkėlė per audringąjį Atlantą. Pabėgome į Vakarų, kai Lietuvos laukus baigė užlieti iš rytų šalies slenkas raudonasis tvanas. Tuomet bėgo visi, kas tik galėjo paeiti: seni ir jauni ir motinos vaikus nešinos ir vedinos.

Atsiduriau su šeima dideliame mieste. Amerika, kaip ir dera Amerikai. Miesto centre daugybė senų ir naujai pastatytų ar statomų dangoraižių. Bet toliau, už miesto — maži nameliai. Gal tie nameliai žemučiukai, lyg prie žemės priploti grybai. Bet juose patogų gyventi. Lietuvoje mes neturėjome nei dujomis automatiškai šildomų krosnių, nei televizijų, nei automobilių. Dirbome, plūšome abu su žmona. Ir... Dievas padėjo. Vaikai užaugo: ir į mokslus išleidome.

Mūsų gyvenamas miestas — automobilių gamybos miestas. Amerikiečiai savo laikraščiuose angliškai rašydami miestą pravardžiuoja "Miestas ant ratų". Palyginimas nevykęs. Nei tas miestas pats rieda ant tų ratų nei ką. Tiesa, čia labai daug automobilių, gal daugiau negu kituose miestuose.

1941-ųjų ruduo. Į armiją Šeškevičius nėjo. Atvažiavę milicininkai pristatė jį į karinį komisarariatą. Bevažiuojant Krosnos apylinkės laukais, Stasys iššoko iš sunkvežimio ir pabėgo.

Toliau taip:

Neramu, kaimo gale šunes plėšosi. Švystelėjo kišeniniai žibintuvėliai ir šeškevičių kieme. Prigūžėjo ginkluotų vyrų pilna pirkia, visur ieško, verčia — teraujami sūnų.

Kaip okupantas ir jo talkininkai darydavo kratas matyt iš šių žodžių:

"O ginkluoti vyrai, išmaišę abu trėbos galus, tamsią kamara bei aukštini, apgulė tvartą, rūsį. Kieme plėšosi ant grandinės šuo. Virš Stasio galvos aidai sunkūs, kareiviški žingsniai.

Stasys nuvirto ant žemės, uždengė rankomis galvą, susigūžė. O siaubas! Duobės sienos ėmė linguoti, stumdytis tarsi kortu kaladės. Čia jos susiglaudžia, čia vėl išsiskiria. Kampuose atsirado plyšiai, pro vieną iš jų buvo matyti pilkšvai rausvas dangus. Stasys ėmė šliaužti to rausvo lopinio link, bet nelaukta jam kelių pastojo blizgantis durtuvas. Jis metėsi atgal, paskui nušliaužė prie kito plyšio sienoje — ten taip pat durtuvas. Ir ten durtuvas, ir čia — iš visų pusių į jį tiesėsi aštrūs, blizgantys durtuvai! Stasys pakilo, plačiai išskėtė rankas ir, baimės vejamas, šoko ant sienos. Siena šoktelėjo aukštyn, paskui staigiai užgulė jį, prispaudė, ir viskas nurimo".

J. Cicėnas

Mes gyvename toliau nuo dangoraižių centro. Prieš mėnesį gavau iš Lietuvos laišką. Pusserė, rašydama apie savo gyvenimą, užsiminė ir apie mus. Jai atrodė, jog mes būtina gyvename kokiame 20 aukšte. Ji kitaip Amerikos ir Čionykščio žmonių gyvenimo negalėjo įsivaizduoti. Po kelių mano laišku ir ji šį tą suprato.

Mūsų kieme didžiulis, išsikeręjis milžinas medis. Jam galėtų būti apie šimtas metų: toks jau jo amžius. Vasarą — gerai. Tas medis savo šakomis dengia mūsų namą nuo kaitrių saulės spindulių. Užtat šio medžio pavėsy iš kiemo, o taipgi ir gatvėje augančių medžių vešlių šakų uždangoje mes, savo mediniame namely, nejučiam karščio nemalonumų. Nepraktuojame. Pas mus vėsu. Ir svečiai stebisi — O gal čia kur esate įsitaisę vėsinimo sistemą? — dažnai paklausdavo.

Apie pusę mylios nuo mūsų namų didžiulis sodas, Palmer Parku vadinamas. Jame auga daugiausia ažuolai. Šalimais įrengtos golfui ir tenisui lošti aikštės. Viduryje šį parką puošia ir vėsina kūdra. Žiemos metu čia renkasi vaikai čiuožti. Prie kūdros įrengta užkandinė. O į vakarus, antroje pusėje šios kūdros, lyg pavargęs dairosi iš ažuolinių rąstų suspaustas gana didelis namas. Prieš šimtą metų jame gyveno su šeima senatorius Palmeris. Jam ir visa parko žemė priklausė. Tame įdomiame pastate, senovinėje statyboje, šiandien įrengtas Palmerio muziejus. Visas šešių šimtų akrų sodas to senatoriaus užrašytas miestui. Tame name, kurio langai spalvotais vitražais žiūri, spokso į suaugusius žmones ir į vaikigalius, kurie tuos vitražus pabando ir išdaužti. Bet priežiūrėtojai už miesto pinigų tuoj pataiso.

Minėtoje kūdroje, kaip rojuje, veisiasi laukinės ir baltos naminės antys. Išdidžiai, kaip gūbės, plaukioja kanadinės didžiulės pilkos žąsys. Antys čia ir kiaušinius deda. Pavasarį, kiek daug prisiveisia ančiukų geltonsnapių. Mažyčiai jie, visi pipirukai, o plaukioja, — ir kaip dar greit! Tik reikėtų pamatyti. Bet žąsys nesiveisia. Kiek metų iš eilės matosi vis tos pačios. Tiesa, šiemet iš zoologijos sodo atgabeno tris jaunesnes kanadines žąsys. O tame sode pilna geltonųjų voverių. Jos taip pripranta prie žmonių, kad kai kada net įkyri savo landumui ir prašinėjimu. Tos voverikės labai mėgsta riešutus, ypač pinatus. Juos ima iš rankų. Bet aš voverių nemėgstu. Man labiau patinka tokie mažyčiai padarėliai — geltonos — rudos (per nugarą einančios tamsiai juosvos dryžos) spalvos, kiek didesnės už peles, margi žvėriukai. Ir šie

(Nukelta į 3-čią psl.)

— NAUJIENOS, CHICAGO 8. ILL. — SATURDAY, APRIL 29, 1967

MAČIULAIČIU MARGIUKAS

(Atkelta iš 2-ro psl.)

sutvėrimėliai pripranta prie žmonių. Labai mėgsta pinatus. Tačiau vaikų jie saugojasi. Bijo. Pamatę toli einant ar dvi-račiu važiuojant, tuoj slepiasi į savo urvą. Urvai turi kelis išėjimus. Tie čipmonkai labai judrūs, greitai. Prie manęs jie pripranta greit. Jie užsilpa ant kelių ir ima iš rankų jų mėgjamus pinatus. Ir taip laikas bėga. Miško kvapas. Grynas oras ir saulės spinduliai, ir Palmer parko burtai, ypač vasarą, mane svajonių keliais nudangina į Lietuvą.

Mūsų gatvė vadinasi Parkhurst. Ši vietovė paprastų darbininkų apgyventa. Negrų kolka artimoje kaiminystėje nėra. Kalbama, kad dėl tos priežasties čia ir saugu: nei vagysčių, nei aplėsimų ar žmonių sumušimų čia negirdėti. Parkhurst, ypač prie Palmer parko, tai palaimintoji ramybės salelė. O Amerikoj už saugumą ir ramybę reikėtų daug mokėti, nors šiuo metu į čia yra atskrausčiusių, vadinamųjų hilibilių, bet vis dar gyventi galima. Vakarais ramu. Namų kainos pigios. Užtat čia gyvena neturtingi žmonės. Sakyčiau ramu čia, kaip Lietuvos kaimely. Žiemą baltuoja sniegas. Pavasarį, medžiai, krūmai ir gėlės sužaliuoja, sužydi įvairiomis spalvomis rožės ir kitos gėlės. O vasarą ima ruošti koncertus svirpliai muzikantai ir dar kažkokie žiogai nepagaili smuikų ir smičių. Tų čirkšlių įsiveisia daug. Kas juos gali atskirti, kada svirpliai koncertuoja ir kada panašiai paukščiukai čiruoja. O tų paukščių priškrenda visokių. Jie apsirengę skirtingų spalvų plunksnų drabužiais. Dažnai matosi raudoni. Jie ulbuoja — ū ū ū — u — u... O kiti mėlyni, ilgom uodegom paukščiai. Šie nedainininkai, bet tik rėksniai. Jie rėkia, kaip pasiutę. Yra visai mažyčių, bet kai kada atskrenda ir didesnių. Matyt, jie vabzdžius gaudo mūsų namų supančiuose medžiuose. Vasaros metu čiulbėjimo koncertų prisiklausome. Ir aukštuose ir žemuose, ir per vidurį einančiuose registuose jie nesušlubuoja, tartum būtų konservatorijas baigę. Tad, kada kiti be dvasios, Amerikoj, skuba, pinigą daro ir tapo, aš sėdžiu po medžiu, gėriuosi gamta, klausausi tų paukščių koncertų. O jie įdomūs! Verta jų klausytis.

Nepaminėjau, dažnai mūsų medžiuose įsiveisia kažkokie mažyčiai paukšteliai — tur būt, zilės. Tokios buvo Lietuvoj. Jos patrinka ilgai, ilgai — kresčendo zilinti. Tas jų zilinimas, tartum prasideda ar gimsta iš njecko. Ilgainiui — zizizii... zizizii... vis garsėja ir kyla aukštyn ir aukštyn. Sustoja aukščiausiam registre ir forto pasiekus ima eiti žemyn, vis tyliau, tyliau, kol dingsta ar miršta kažkur toli, toli... Aš taip įsiklausau, o ypač pavakary, jog man atrodo, jog matau ir girdžiu gyvos Lietuvos kaimo

burtus. Ir vaizdai: žydinčios gėlės ir žaliuoją medžiai sudaro vaizduotėje lietuvišką mozaiką. Atrodo, jog kažkur Lietuvoj, kaime, toji pati muzika girdėti. Atrodo, tie patys solistai ir ten koncertavo. Atrodo, jog tie patys žiogų ir svirplių chorai ir ten panašius iškilus koncertus ruošė ir žavėjo jautrius žmones. Bet juk čia ne Lietuva! Juk Amerikoj gyvename. Ir paukščiai čia kitoki. Bet tie saldūs atsiminimai vaizduosis amžinai.

Patinka man tie medžiai. Gerai, kad jie auga, gerai, kad jų daug. Miela, kad juose daug lapų ir šakų. Gerai, kad yra šalia tas Palmer parkas.

Tačiau, rudenį, kai auksu nusispalvina lapai ir ima kristi, plasnuoti žemėn... Jų tiek daug! Ir galo tam kritimui nėra. Kalnai auksinių lapų prikrita. Neši, neši juos, apsižvalgai, tartum jau ir švaru. O kitą dieną vėl jų tiek pat, kiek vakar buvo. Tartum nieko nedirbta, neprakaituota. Vėl krapštyk, vėl nešk, vėl darbuokis, kad net kvapo kartais pritrūksta. Kai užuovėją nuo saulės duoda tie medžiai, gerai, bet kai reikia prakaituoti rudenį lapus valant — jau blogai... Tačiau tie lapai tikro aukso gelsvumu žeruoja saulės spindulių atokaitoje. Ir ore jie laksto, svirduliuoja lyg gyvi paukščiai sparnelius mosuodami, tai vienon, tai kiton pusėn besilinguodami.

Kas daugiau dar primena tą kaimo idilę? — Sakiau, kad daug medžių, žvirblių ir kitokių paukščių gausybė, balandžiai tiesiog pavasarį užspringdami burkuoja: stogą dažnai reikia nuo užteršimo valyti. Nusibosta: nejučiu jokios romantikos tiems nevidonams.

O jie vis tą seną dainelę burkuoja: - burrruuu, burrruuu!... Ir jie trankosi, kaip drambliai po mūsų stogą. Kas jiems? — jie tokiu būdu mylisi. Taigi, mylisi, kiaušinius patelės deda, o po to tų balandžių vis daugiau ir daugiau atsiranda. Jie rūpestį kelia. Bet ar jiem rūpi, kad mes ramybės pradėdami neturėti? Kas jiem! - Jie paukščiai: jiem viskas galima.

O čia dar ir tų voverių priviso: rudų, o už kelių blokų tai ir juodų mačiau: tai lyg sidabrinės laputės.

Šioje gatvėje, kur aš gyvenu,

gyvena be mūsų dar dvi lietuvių šeimos. Tėvai gal apie 38 metų amžiaus. Nameliai čia mediniai ir daugumoje apkalti plytų imitacijos toliu, o kiti baltu aliuminumi aptraukti. Maždaug keturiasdešimties metų senumo. Prie kiekvieno tokio namo priklauso žemės sklypas daržui ar žolei ir gėlėms auginti. Vis lauke gauni laisvalaikio padirbėti. Augini žolę, perki ir sodini rožes, visą vasarą laistai. Kai prasideda žydėjimas, tai kur rasi gražiau? Čia tiek daug kvepėjimo ir nebrangiai kaštuojančio grožio. Tiek daug paukščių čiulbėjimo, čirškėjimo... Jauti, jog ne didmiesty gyvenai, bet gamtoje, lyg miške.

Mūsų gatvės abejose pusėse auga dideli medžiai. Žiemą, kada rudenį nuo medžių nulinguoja paskutinis lapelis, aš ilgai žiūriu pro langą, saulės spindulių nušviestą, į dideles, išsiskietojusias šakas, kažkaip susipynusias. Mano vaizduotėje gema vaizdas daugybės, sielvarte paskendusių, motinų rankų į dangų iškeltų ir gilų skausmą išgyvenančių. To vaizdo nenusikratau ilgai, ilgai ir po to, kai jau nebežiūriu. — Vis tas motinų skausmas... stovi prieš mane. Gal, tai II pas. karo sunkių išgyvenimų įtaka?

Ateina pavasaris ir vasara. Sužaliuoja tie medžiai skaisčiaveidžiais, gelsvais, vos žalumą primenančiais pumpurėliais, o vėliau išsiskleidžia šviežion užlieton žalumon. O virš tų medžių ir virš mūsų gatvės — šildanti šviesi saulė, ir jos tarnai spinduliai. Mūsų gatvė pavirsta lyg Van Gogh nutapytu daugiaspalviu, su vyraujančia žalia ir geltona spalvomis, tuneliu. Kai lapų ir šakų tiek tankiai priauga, jog ir paukščiai pro lapyno masę nebeįstengia, atrodo, praskristi — žmogus žiūri į viršų, stebi ir, pagalvoji, jog ir šiame krašte galima rasti gražių vietų ir palaimos. Tokia lapų tankmė nepraleidžia nei saulės spindulių nei lietaus — kaip ilgas, ilgas skėtis kad dengtų visą gatvę nuo drėgmės.

Nors mūsų mieste audrų bei uraganų veik nepasitaiko, bet kartais kai pasiunta vėjopūta, kai pakrato medžių stuobrius, tai tik saugokis! Ir šen ir ten matai nulūžusių sausų šakų net ant automobilių užsikerojusių.

BIZNIERIAI, KURIE GARSINASI "NAUJIENOSE" — TURI GERIAUSIĄ PASISEKIMĄ BIZNYJE — GARSINKIS IR "U"

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO INSULACIJOS PROBLEMAS

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY
3039 SO. HALSTED STREET — TEL.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

3 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, APRIL 29, 1967

Tie medžiai keisti: vėjopūtai išėlus, jie kaip gyvi ima braškėti, glėbėsčiotis, tąsyti, — šnarėti, ūzauti ir siautėti... Atrodo, jog ten piktosios dvasios ir nemirtingosios raganos ima vestuves kelti. Taigi tada, o ypač naktį, vėjopūtos pagauti medžiai siautėjančio vėjo kauksmo, lyg kokio burtininko diriguojami ima dejuoti ir lyg groti nežinomą siautulingą simfoniją, moderniųjų džaso instrumentų pavieniais balsais, visą triukšmą prarėkiančiais trombonais, o kaikada pasigirsta tartum švelniai pučiami klarnetai ir net saksofonai. Bet... tame siautėjime nelengva atskirus balsus išskirti. Pasiutusi garsų maišatis. Ilgai trunka kol išaušta rytas. O perkūno vis pasikartoją trenksmai ir neramių baimę gimdo.

Iš ryto vėl viskas ramu ir giedra: švyti lauke ir sieloje.

Medžiuose tos voverės, kaip maži sprausminiai lėktuvukai, tik nardo, tik skraido nuo vieno medžio į kitą. Kas sakytų, kad negražu ir nežavinga? Tos išdykėlės voveraitės papūdo degės tik laksto, tik skraido iš vieno į kitą medį. Kokios jos vikrios! Kaip greit nusliugia medžio stuobriu žemyn — ir vėl krapštosi medžio viršūnėn.

Ir tokiu metu kas gyvas, jei sveikas, džiaugiasi: kai šilta ir saulėta — tikra gyvenimo palaima. Vaikai apačioj krykštauja, o voverės viršuj tartum jiem pritaria.

Nekartą galvojau, kodėlgi žmogui lemta sunkiai dirbti ir tuo metu, kai saulė žeme ritinėjasi, kai gamta grožiu ir saules spinduliais apspūtojusi. Kodėl?... Žmogus to nerūpestingumo beveik neturi. Vis to pinigų trūksta. Dažni atleidimai iš darbo. Ligos. Artimųjų mirtis. O kas gali žmogaus išgyvenimų ir kentėjimų skausmą išsakyti? Kas?...
◆

Pavasarij pralinksmėja paukšteliai skrajūnai

Atgijusi pavasario žemė daro stebuklus ir gimdo žemėje ir ant kiekvieno lapelio gyvybę. Viskas skuba gyventi ir džiaugtis.

Tūkstančiai paukščių tik skrajoja ir kaip kokie klounai rodo savo skraidymo gabumus. Jie tartum tyčia nori pasirodyti žmogui ir pasigirti ką jie išmoko gyvendami ir skrajodami, nors niekad nesėjo, nearė ir neakėjo... Tik ir girdisi, balseliai, garsai — garseliukai: — "Čiak, čiak, čiak!" Kiti vėl: "Cip, cip, cip!" O dar kažkokie ima ilgu kresčendo zilinti: "Zzziii, zzziii, zzziii!" Ir kaip jie atrodo — aš nemačiau. Žinau tik, kad jie gyvena. Jų pilna medžiuose ir gyvenančioje lapijoje. Ir vos tik rytuose ima tekėti saulelė, tie paukščiai, nevidonai, jau nemiega ir neduoda žmogui ramybės. Kur tu miegosi! Įvairių spalvų paukščių ir vis kitaip atrodančių — čia sulekia iš visur. O tokie juodi, gana didoki, kaip lietuviški varnėnai, pasipūtę tik vaikšto po mano kiemą ir mindo mano pasėtą žolę. Dar ge-

(Nukelta į 7 psl.)

ALFONSAS NAKAS

DAR DĖL SIMPOZIUMAIS ŠOKIRUOJANČIOS GENERACIJOS

Mano debiutas spaudoje kalbiniais klausimais (žiūr. š. m. kovo 18 d. Naujienų II dalyje str. "Simpoziumais šokiruojanti generacija sulaukė garbingo amžiaus") rado nelauktą atgarsį. Iki šiol Naujienose minimas straipsnis buvo paliestas tūjų spaudos vyrų: balandžio 1 d. (II dalyje) pasisakė A. Rg.; nepamenu kuriame numery (jo po ranka nebeturiu), po simpoziumo su kitais Juozais pagiriūdamas, — pats didžiausias dienraščio Juozas; ir balandžio 8 d. (II dalyje) — V. Rastenis. Be to, gyvu žodžiu, sutiktas akis į akį, subarė Leonardas Dambriūnas. Pasiteisinimą bei pasiaiškinimą nuo jo ir pradėsiu.

Velykų metu lankydamasis Vašingtone, gerb. kalbininką Leonardą Dambriūną sutikau "Voice of Amerika" lietuvių skyriuje. Ten, pasirodo, jo su keliais kitais mūsų žymūnais dirbama. Apie tai jau esu rašęs. "Simpoziumą" juokais užsiminus, ponas Dambriūnas maždaug šitaip paporino: "Kaltini Gimtąją Kalbą visai be reikalo. Į paties paklausimą, deja, atsakėme. Nepastebėjai, praleidai. Tik paieškok — rasi vienoje "Klausimų kraitelėj!" Pasakysiu, grįžęs namo paieškoti turėjau ilgokai, kol suradau. Gimtąją kalbą, mat, buvau siuntęs daugiau klausimų. Pasirodo, senokai, prieš keletą metų. Kai dabar pradėjau ieškoti, tai atsakymus į kai kuriuos klausimus radau 1963 m. "Kraitelėse". Sekančiais 1964 metais man atsakymų jau nebebuvo. O "simpoziumo" klausimas buvo siųstas kartu su kitais. Apie simpoziumą radau paaiškinta GK 1965 m. Nr. 3 - 4 (29 - 30), 55 puslapyje. Niekaip negaliu suprasti, kaip aš tą "Klausimų kraitelę" praleidau, kai, rodosi, visada visas jas perskaitau? Vis tiek, kaip ten buvo, Bet GK man aiškino. Už viešą užsipuolimą Gimtąją Kalbą turiu viešai atsiprašyti.

Dabar simpoziumo reikšmė man jau paaiškėjo iš penkių šaltinių: aptarimus surašė LE, GK, An. Rg. ir V. Rastenis, o ryškų pavyzdį apie simpoziumą davė Vienas iš Juozų. Prisipažinsiu, nors pirmame straipsnyje ir skundžiausi, kad Lietuvių enciclopedijoje Symposion nepavadinintas Simpoziumo sinonimu, bet jauste jaučiau, jog tai tas pats žodis. Kitaip sakant, neoficialiai jau žinojau, "kas per žvėris tas simpoziumas yra", o tik norėjau, kad autoritetai man jį paliūdytų.

Bet argi rašto žinovai nesurato, kur dėl šito žodžio mano kitas akcentas krinta? Tai ant visų, visur besaikio Simpoziumo vartojimo. Labai norėčiau, kad turintieji nepriklausomos Lietuvos laikraščių bei kultūros žurnalų kompleksus ir kada nors ieškodami ten kitų dalykų, taipgi atkreiptų dė-

mesį į simpoziumus. Galia lažintis, jog ilgai reiktų ieškoti, kad šį žodį ten suradus. Aš jo vartojant neatsimenu. Nesakau, kad nebuvo vartojamas. Galėjo būti retų simpoziumų ir anuomet. Su saiku. Jeigu gi būtų buvęs pamestas saikas, Kuntaplis būtų pasirūpinęs priminti...

Dėl šokiravimo pasisako An. Rg. ir V. Rastenis. Labai įdomi ir... šokiruojanti buvo An. Rg. man paskelbta naujiena, jog jau 1936 m. žymiųjų Lietuvos kalbininkų sudarytas žodynas tą žodį turėjo (aptarimas panašus, tik kiek platesnis už mano cituotą iš Dabartinės I. k. žodyno). Man buvo nauja ir tai, kad tas žodis yra prancūzų kilmės, ką abu, An. Rg. ir V. Rastenis išaiškino. Turėjau gimnazijoje prancūzų kalbą penkerius ar šešerius metus, bet, gėda prisipažinti, nevartojama ji visiškai užsimiršo.

Toliau kalbėsime tik su V. Rasteniū. Gerb. oponentas parašė: A. Nako bandyta aiškintis pora tokių žodžių, bet visiškai suklupta." (pabraukta mano). Žodžius gi V. Rastenis turi galvoj tuos pačius: Simpoziumą ir šokiravimą. Su antruoju, tiesa, klupterėjau. Apie jį vėliau. Bet kur mano "visiškai suklupta" su Simpoziumu, tai nei gerb. oponentas, antrą kartą mano rašinį perskaitęs, turbūt, neberastų? Mano šnektą apie Simpoziumą buvo dviejų apčiuopiamų dalių: vienoje puoliau žodžio besaikį vartojimą, o antroje klausiau Gimtąją kalbą, kaip jį rašyti ir kaip aptarti. Nuo kada gi klausiti reiškia klupti, ir dar "visiškai suklupti"? Gi kad neradau žodynuose, tai tikra tiesa. Gerb. V. Rastenis radęs Larousse žodyne, o aš ne. Skaitytojas pamąnys, kad vienas iš mudviejų meluojame. Man regis, kad tik kalbame apie skirtingus Larousse žodynus. Aš turiu ne Larousse'o tarptautinių žodžių, bet prancūziškai — vokišką, vokiškai — prancūzišką žodyną, 38-ją laidą. Jo prancūziškai vokiškoje dalyje, 316 puslapyje, tarp Symphonique ir Symptomatique nėra jokio kito žodžio. Tas pats ir vokiškai prancūziškoje dalyje: 692 pusl. jokio žodžio nėra tarp Sympathetisch ir Symptom. Jei kas man ginčytų, kad žodis iš dviejų kalbų žodyno galėjo būti išleistas dėl vienodos rašybos, tai argumentą sugriaučiau ten pat akis badančiu pavyzdžiu: Sympathie prancūziškai — Sympathie vokiškai. Pagaliau, spėju, kad prancūzai turėtų rašyti Symposion, o vokiečiai — Symposium.

Tikras, prisipažinsiu, "klupterėjimas" atsirado mano nekenčiamo šokiravimo aptarime. Kai savo straipsnį perskaitčiau Naujienose, pats pamačiau, kad "nuogastavimas, baiminimasis" turėjo būti "gąsdinimas, baiminimas". Dabar, kai gerb. V. Rastenis priminė, tai ir man

DAIL. VYTAUTAS IGNAS

iš pašmonės grįžo tie visi labiau priimtini šokiravimo pakaitalai: pritenkimas, apstulbimas, suglumimas (o gal ir tiesiai stulbinimas, gluminimas?). Tik, jeigu būčiau parašęs, kaip maniau parašyti, "gąsdinimas, baiminimas", tai visgi drįsčiau tvirtinti, jog jie yra, kad ir tolimi, pritenkimo, stulbinimo ir gluminimo sinonimai. Argi ne? Bet geriausiai būčiau padaręs, jeigu savo aptarimo, šokiravimo reikšmės aiškinimo visiškai nebūčiau davęs. Nes ir čia pagrindinis mano tikslas buvo: pasakyti, kad tas žodis yra biau- rus barbarizmas, mūsų kalboje neįsiskynęs, daugumos nesuprantamas ir kad daug prakaito dar reikia išlieti jo reikšmę beaiškinant, iki liaudis jį įsidėmės. Tą ir V. Rastenis man patvirtino. Gerb. oponentas supyko, kam šokiravimu pakaltinau Metmenų literatus. Bet argi ne Metmenyse tas žodis dažniausia vartojamas, argi ne santariečių — šviesiečių suva-

žiavimuose Tabor farmoje? Juk tai tikra tiesa, iš piršto neišlaužiau. Aš gi esu vienas iš jų "šviesos" filisteris.

Pagaliau V. Rasteniū rūpī mane klusteri, ką reiškia "balonė". Mielai paaiškinsiu. Ir tai iš paties vyriausio Metmenų literato žodžių pasiskollinęs. Balonė, gerbiamas V. Rastenī, yra Wurst! (išstarti "vurst!", būtina su šauktuku). Balonė arba wurst (su šauktuku) neidentifikuojama su plačiai akcentuotu delikatesu, o yra specifiniai ekskluzyvūs eksaitmento deklaravimas, identifikuojamas su eile kitų dypų generacijos absorbuo- tų anglosaksiškų bei germaniškų lingvistinių simbolių, irgi reprezentuojančių dissatisfakciją oponentu arba diskutuojamu objektu.

"NAUJIENOS" KIEKVIENO
DARBO ŽMOGAUS
PRAUGAS IR BICIULIS

KODEL KUMSKIS PRALAIMĖJO?

Šis klausimas rūpi kiekvienam lietuviui. Giliąsias pralaimėjimo priežastis rasite aprašytas Dr. K. SIDLAUSKO knygoje AMERIKOS LIETUVIŲ POLITIKA. 102 psl. Kaina \$1.50. Dr. Sidlausko knygą galima gauti NAUJIENOSE. Knyga bus išsiųsta, jei atsiųsite čekį arba Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS,

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

Dešimtys ar daugiau egzempliorių užsisakiusiems platintojams duodama nuolaida.

GERA NAUJIENA

ALSS Literatūros Fondas savo leidinių kainas sumažino:

St. Kairio LIETUVA BUDO ir TAU, LIETUVA —	
dabar po	\$2.00
K. Bielinio DIENOJANT ir PENKTIEJI METAI —	
dabar po	\$2.00
TERORO ir VERGIJOS IMPERIJA SOVIETŲ RUSIJA po	75 ct.

Kreiptis į vietos lietuviškų knygų platintojus.

PASTABOS APIE AUTORIŲ "ŽODŽIUS"

I.

Rašytojai, parašę žymesnį darbą, kreipiasi į nežinomą skaitytoją su "žodžiu". Tai, turbūt, yra mandagumo reikalas. Juk ir mes — mirtingieji, įėję į svetimą trobą, visuomet tariame sveikinimo žodį. Kitaip būtų nemandagu.

Be to, autorius rašydamas "žodį", turi tam tikrų tikslų. Visiems svarbu savo knygą pagarsinti, įrodyti jos reikalingumą. Svarbu, kad nežinomas skaitytojas jo knygoje iškelto mįštims pritarų. Svarbiausia, kad vienas skaitytojas kitam skaitytojui palankiai apie knygą pasnėkėtų.

Kartais rašytojas persistengia. Pavyzdžiui, Dr. J. Basanavičius prie pasakų rinkinio "Iš gyvenimo vėlių bei velnių" parašė 80 puslapių "žodį", įrodinėdamas, kad pasakos yra didelis tautos lobynas. Prancūzų rašytojas Prosper Merimee prie "Baltramiejaus Nakties" parašė 8 psl. "žodį", perkratinėdamas žmonių anekdotus, kintančius papročius, pažiūras į žmogaus vertybę, tikiškininkų tarpusavio kovas, tūl aristokratių žiaurumą ir varlėnos išteklius. Kun. M. Durickas prie mažos knygelės "Dievas Sutvėrėjas" parašė 9 psl. žodį, pripasakodamas tokių nesąmonių, kad skaitytojas, nors ir nedaug apsisivietęs, turi stebėtis ir pasibaurėti.

Poetai dėl "žodžio" į skaitytojus yra kuklesni ir santūresni. Nuo poetų ir pradėsim.

Balys Sruoga prie trumpos, bet labai gražios poemos "Deivė Iš Ežero", štai rašo (Dėl spaustuvės žmonių patogumo, eilių formą pakeičiu):

"Vieni kuria melsvus bokštus, ežerų pasiekia dugną, marių plotį išmatuoja... Antri, drąsūs, bures skečia, suposmuoja tinklus, šydus, suvilioja aušrą anksčiau ir su vėtra drauge dangos, ir su žvaigždėms kelią lemia... O mana dalis mažutė — stygas narstyti ašutines, žodžius dėstyti teisingus, — garsią praeitį minėti."

Kitas Balio Sruogos "žodis" prie poemos "Giesmė apie Gediminą":

"Miškas ūžia, miškas gaudžia, tartum amžių dainą audžia gilia, plačiau ir galinga, apie praeitį didingą, liūdinčius milžinkapius, apie vyrus karžygius, — tartum žadina lietuvių atgaivint senovės būvį... Miško gaudžianti daina — lyg ta motinos ranka; tartum guodžia, tartum glosto, ir priglaudžia, ir sušildo, širdį ilgesio pripildo... Ir atrodo — be žinios tu nuplaukei it debesėlis miško gaudžiančioj dainoj, — tartum sielis nemunėlio mėnesienoje melsvoj. Lyg pro sapną — toly, gilų — iš tų ošiančių šakų lyg atgyja, lyg iškyla vaizdiniai laikų senų".

V.K. Račkauskas "Eilėmis ir Proza" rinkinį pristato tokiu "žodžiu":

"Jei visą sielos jausmą galėčiau įdėti į žodį ir jei galėčiau mesti tą žodį į gyvenimo dum-

blyne nuvargusius savo brolius — jei prisikeltų iš vargo ir eity drąsūs, puikūs, didi į gyvenimo kovą... varguose nebedejuotų, dvasiškas imtynes panaikintų, visą pasaulį meilės skraiste apsiaustų!...

"Jei aš galėčiau, tad paimečiau didžiausį šviesos pluoštą ir nuneščiau aš jį žmonėms į jų žemas, tamsias ir aprūkusias trobas, į tuos urvus, kur yra laikomi visi prasikaltėliais vadinami, į tuos baisius užkampius, kur žmonės — broliai atlieka visų baisiausių ir nedoriausių artimo dvasios bei mįslies žudymo darbą — tai šviesai užšvitus, jie pažintų teisybę: veidmaniai nusimestų savo liėynas, žmogudžiai nebevilgytų savo delnų karštame artimo kraujyje..."

Jei aš galėčiau, tad ečiau į galiūnų rūmus ir pasakėčiau jiems, kad jų viešpatavimo laikui galas jau prisiartina, kad jie patys padarė iš žmogaus žvėrį, žaidžia su juo, ir laukia, kuomet jis puls į juos ir išžudys visus, kad užmaršties skraistė ant visados pridengs jų praeitį ir, kad išgrius jų sostai, ir iš gyvenimo knygos išdils jų vardai, kuriuos jie taip rūpestingai surašo..."

"Jei aš galėčiau broliams dangų prilenkti..."

"Čia, tame rinkinėlyje, padodu aš tau, skaitytojau, savo mintis, gimusias skausme ir liudėjime. Nerasi čia puikiai skambančių žodžių ir dailiai sudėstyto sakinių — čia tėra keli, pirmi dar, bandymai sumegzti ir žodžiais išreikšti nors dalį to,

(Nukelta į 7 psl.)

MOKINIŲ DARBŲ PARODA ST. BALZEKO MUZIEJUJE

Rytoj, bal. 30 d. nuo 1:00 iki 4:30 val. popiet įvyks Balzeko Kultūros Muziejaus dailės klasės studentų ir mokinių darbų paroda. Už geriausių darbų bus skiriamos premijos. Vyresniųjų klasėje dėsto Juozas Mikelevičius, o jaunių — Alvydas Bičiūnas. Parodoje dalyvauja baigę šešių savaičių studijas.

Paroda atdara publikai. Muziejaus adresas: 4012 Archer Ave.

DAILININKŲ DĖMESIUI

Springfield, Ill. kasmet vasaros metu yra rengiamos žemės ūkio mugės, kartu ir dailės parodos specialioje galerijoje. Šią vasarą paroda bus atidaryta rugpiūčio 11 d. Bus 13 premijų už dailės darbus sumomis \$50 iki \$500, viso \$2,325.

Illinojaus dailininkai savo aplikacijas pasiūnčia parodos direktoriui Pearl Georg, 224½ So. 5th St., Springfield, Ill. iki liepos 6 d. Aplikacijas galima gauti parašant direktoriui laišką jau minėtu adresu. Mokėti nieko nereikia, išskyrus paveikslų pasiuntimą.

Paveikslų pasiuntimo terminas nustatytas ne vėliau liepos 10 dienos.

Jury komisiją sudaro: Fred Bryan, Irving Shapiro ir George Kichinko.

VYT. IGNAS

"JURATE IR KASTYTIS"

(Medžio raiziny 1962)

DAIL. VYTAUTAS IGNAS ATVYKSTA SU PARODA Į ČIKAGĄ

Šeštadienį, gegužės mėn. 6 d., 7 val. vak. Chicago Savings and Loan Association meno galerijoje, 6245 So. Western Ave., atidaroma dailininko Vytauto Igno darbų paroda, kuri tęsis iki sekančio sekmadienio, gegužės mėn. 14 d. Parodos rengėjai Korp! Gintaras.

Parodoje išstatoma 40 ar daugiau eksponatų aliejumi, mišria technika ir grafika. Visi darbai yra sukurti per paskutinius 5 metus New Yorke, ir Chicagoje dar niekad nematyti, kur dailininko paskutinė paroda vyko irgi prieš 5 metus prieš pat persikėlimą iš Clevelando į New Yorką. New Yorke dailininkas

yra pasiekęs nemažų rezultatų, savo visą laiką skirdamas kūrybai. Jo darbai nuolatiniai eksponuojami Galerie Internationale New Yorke, The Print Club Philadelphiaje, Olympia Gallery Washington ir Gordon Woodside Gallery Seattle.

Philadelphia Bulletin meno kritikas sako, jog dail. Igno menas kartu naujas ir figūratyvinis, modernus ir dekoratyvus. O Pablo Picasso reprezentantas garsusis meno kritikas Maurice Jardot labai aukštai įvertina Igno tapybą.

Dail. Vytautas Ignas yra lietuvis patriotas, prisidėdamas įvairiomis progomis prie Lietuvos laisvės bylos. Jo buvo sukurtas Lapkričio 13-tos žygio į J. Tas ženkleliukas. K.

Jau išėjo iš spaudos ir galima gauti knygų rinkoje

AMERIKOS LIETUVIŲ POLITIKA

Dr. Kazio Šidlausko knyga apie Amerikos lietuvių pastangas daryti įtakos krašto politiką. 102 psl. Kaina \$1.50.

Knygos bus išsiųstos, jei \$1.50 čekis arba Money Orderis bus pasiųstas tokiu adresu:

NAUJIENOS,

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

PASTABOS IŠ ŠALIES

Džingu, kad kas kartas vis dažniau imta panagrinėti mūsų apsilėidimą savos kalbos vartojime tiek žodžiuose, tiek ir sakinių daryboje.

Ponia M. Šnarienė jau 1966 m. gegužės 21 d. "Naujienu" šeštadieniniame priede pagristai nušvietė "Vergavimą žodžiams". Taip pat ir šiais metais kitame straipsnyje klasikinio pavyzdžiū ji išdėstė, kaip beatodairiškai nusizengiamas savo prigimtini konstruktyviai — logiškai lietuvių kalbai. Susirūpinęs lietuvių kalba neišskentė nė Genius Procuta, parašęs "Draugui" laišką, kuris išspausdintas š. m. vasario 27 d. Jis pasisakė prieš kalbos šiuoklinimą svetimais žodžiais spaudoje. Į šį laišką atsiliepė Juozas Tūlins "Drauge" kovo 11 d., papildydamas savais duomenimis. Pasisakė ir Alfonsas Nakas "Naujienose" kovo 18 d. Šešt. priede prieš tą pačią negerovę — apsilėidimą žodžiuose ir sakiniuose, skambiai užvardinęs savo straipsnį: "Simpoziumais šokiruojanti generacija".

Atrodo, jog tokių pamokymų galėtų užtekti visiems, kuriuos tai liečia, rūpestingiau atsizvelgti kaip kalbos grynumo išlaikyti; ypatingai spaudos žmonėms ir viešai kalbantiems, nes iškraipyti sakiniai bei šlubuojas kirčiavimas nemaloniai dūgina klausą.

Susirūpinimas turi būti tuo labiau didesnis, kai norime tėvų kalbą perduoti ateities kartoms. Jaunimas tremtyje lietuviškai mažai teskaito; kalbą išmoka vien tik girdėdamas vyresniuosius kalbant. Kaip girdi, taip ir kalba, ir tokią kalbą perteiks ateityje savajam atžalynui.

Gaila būtų, jei jaunimas pasisavintų tokius kuprotus sakinius, kaip: "jis save nusivertino" (jei nusivertino — aišku, kąd save; kitą galėtų tik nuvertinti). Arba — "jis sau susigrąžino prarastą garbę"; "ji sau nusisluostė ašaras"... ir t. t. Yra tokių spaudos bendradarbių, kurie neskiria nėra nuo nebėra. Kitose kalbose, norint nusakyti, jog buvo, bet nebėra, reikia pridėti prie nėra žodį daugiau, gi savo lankstumu ir visas kitas pralenkiančioje lietuvių kalboje pagalbinių žodžių nereikia — pasakoma darčiau dviejų žodžių "nebe yra" suglaudimu — nebėra. Taip pat nereikia gelbėti žodžių dar, kaomet buvo ir yra, pasakant trumpai tebėra. Arba — Jis nylėjo ją ir dabar tebemyli; "jis gėrė, bet jau nebegeria". Ji ir pasenusi tebėra graži.

Pasitaiko užtikti ir tokių šlubuojančių sakinių: "... juodąja magija viešai praktikuoatas per du šimtmečius, o ir šandieną vietomis dar beužtikamas" (tebeužtikamas) — Draugo šešt. priedas Nr. 227 "Penkiose pietinėse valstybėse".

Negalėjo skaitytojams neužkliūti ir toks St. Semėnienės

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, APRIL 29, 1967

"Dr. Živago" filmo recenzijoje sakiny (Draugo kult. priedas 1966 m. balandžio 30 d.) "Lyg senoviškoje meilės istorijoje šiame filme meilė leidžia gilius daigus". Klausimas, kokie daigai yra gilūs? Kaip žinoma, išdygęs daigas visada stiepiasi į viršų, į saulę, arba plečiasi, bet nelenda gilumon kaip šaknis. Čia tas prisiminta tam, kad spaudoje dirbantieji ne tik privergtų gramatinių bei stilistinių klaidų, bet būtų nuoseklūs ir išsireiškimuose. Pavyzdžių galėtų pririnkti nemažai, jeigu iš to kam būtų nauda. Vis dėlto norėtusi dar paminėti Alės Rūtos "Laiskuose Lietuviams" 1964 m. lapkričio mėn. rašytame straipsnyje toks apibūdinimas: "... pagal kiekvieno novelės veikėjo originalius širdies virpėjimus"... Jeigu virpėjimas pasidarė originalus, tai bus ne kas kita, kaip abstraktus modernizmas, suprantamas tik patiems veikėjams.

Pagaliau šiais laikais daug kuo stebėtis netenka, nes atmainos vyksta ne tik žemėje, bet ir mėnulyje, kuris sudarkė savo fazių keitimosi ritmą, kaip kad nudrodo šumetinis "Draugo" skaitytojams išsiuntinėtas sieninis kalendorius. Vos patekėjęs jaunas mėnulis sekančiame tarpsnyje sudyla delčioje. Po delčios jau ir pilnatis, jį seka priešpilis. Gi priešpilis pasi-

keičia į jauną ir t. t. Šitokį mėnulio pasikeitimą gal išaiskins visaižinantieji "Spygliai ir Dygliai".

Pasidžiaugus pilnačio šypsniu, tebūna leista grįžti prie rimtesnių lietuvių kalbos reikalų minčių. Reikia pasakyti, kad sągrąžinis veiksmazodis "pasiklysti" spaudoje, ar gyvojoj kalboje nemaloniai pakutena ausį, kaip neįprastas ir neteisingas. "Jis pasiklydo miške". Toks pasakymas verčia manyti, kad jis pats sąmoningai tai padarė, nors vargu kas tyčia save klaidina, bet ir tuo atveju tik pasiklaidintų. Klaidžiodamas paklysta ir tada būna paklydęs.

Kalbos taurumui išlaikyti nemažiau yra svarbus žodžių kirčiavimas. Nevienodas kirčiavimas klaidina besimokantį lietuviškąjį atžalyną, todėl vietose vietose kalbantieji turėtų būti apdairūs. Daugelis žodyje "pastangos" stafo kirtį ne ant priešdelio pa, bet ant antrojo skiemens. Kaip atrodytų, jei taip pat būtų kirčiuojama paslaugos, pašaiapa, pamokos ir pan. Kartais tenka išgirsti sakant ne įpėdinis, bet įpėdinis su kirčiu ant raidės ė; kai kas numirėlį ne laidoja, bet laiduoja, tarsi ką tai jam užtikrina, nuleidami į kapo duobę. Yra labai pamėgusių paskutinį skiemenį žodyje pietų. Ar tai būtų pietų vėjas, padangė, ar šalis, ar ir valgomieji pietūs, po kurių (po pietų) kas nors turi įvykti

Naujas Graikijos premjeras Constantine Kolias pareiškė, kad jis sieks taikos, vengs nesupratimų. Sukilė kariai pakvietė prof. Kolias sudaryti vyriausybę, kurios tikslas yra aprašinti politines aistras.

— vienodai užkertą paskutinį skiemenį.

Kaip barbarizmai ir svetimybės užteršia kalbą, taip netikęs kirčiavimas pažeidžia ne tik jos grožį, bet ir teisingumą.
O. A.

FORESTS CAN'T FIGHT FIRES

JEI JŪS NORITE SIŪSTI
SIUNTINIŲ — DOVANAS Į USSR
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI
ŽINOMOS FIRMOS

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED BY VNESPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ISTAIGA

1530 Bedford Avenue, Brooklyn 16, N. Y.

Tel. IN 7-5522

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Firma — skyriai atidaryti kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 val. ryto iki 4 val. popiet.

M O S Ū S K Y R I A I :

BROOKLYN, N. Y.	1530 BEDFORD AVE.	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	QR 4-1540
NEWARK, N. J.	250 MARKET STREET	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	CL 7-6320
UTICA, N. Y.	963 BLEECKER STREET	RE 2-7476
FARMINGDALE, N. J.	FREEMOOD ACRES	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	PO 9-4507
ALLENTOWN, PA.	126 TILGHMAN STREET	HE 5-1654
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	232-2942
LOS ANGELES 4, CAL.	107 SO. VERMONT AVENUE	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	HU 6-2818
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	DI 2-4240
BUFFALO 12, N. Y.	701 FILLMORE AVE.	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAU AVENUE	TO 8-0298
HARTFORD 6, CONN.	643-47 ALBANY AVENUE	CH 7-5764
JERSEY CITY, N. J.	303 GROVE STREET	HE 5-6368
SYRACUSE, N. Y. 13204	515 MARCELLUS ST.	475-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	PR 1-0696
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS CAMPAU AVENUE	TO 9-3980
SO. BOSTON, MASS.	396 WEST BROADWAY	AN 8-1120
TRENTON 10, N. J.	1152 DEUTZ AVENUE	EX 2-0306
RAHWAY, N. J.	717 W. GRAND AVENUE	381-8997

MAČIULAIČIŲ MARGIUKAS

(Atkelta iš 3-čio psl.)

riau! Jie knisiasi žaliuojančioje velėnoje ir traukia vieną paskui kitą sliėkus: kartais ištraukia, o tókį, kaip rankovę — ir toks sliėkas gyvas, judrus, besiraitas; o vistiek tas varnėnas nugali jį ir suryja. Dažnai medžiais karstosi tokie raudoni paukščiai — kardinolais juos amerikiečiai vadina. O, dar gana daug atlieka šviesiai melsvų, kurie baisiai didelę gerklę turi ir rėkia, kaip pasiutę: per per mylią jų balsus girdi.

Kartą einu gatve, žiūriu, ogi mažytis paukštelis bejėgis pasmerktas baisiam kačių sudraskymui. Pagailo. Jis toks melsvas, kaip aš matydavau tuos melsvus rėksnius, medžiuose — bet tik mažytis. Bėginėja, po žole slepiasi, už akmens lenda. Mato, kad aš jį seku, jis ėmė čirškėti: gal išsigandęs. Ką, jis bijo gal katino kokiio, o gal manęs? Kas gi norėtų, kad jį suėstų? — Tokių nėra. Pagailo man paukštelio, to mažyčio. Reikia, — sakau — pagloboti ir jį nuvešti kur į pašalę. Buvau be kepurės. Tik, staiga, visai netikėtai iš pacio aukščiausio medžio kai nėrė, kaip akmuo kai puolė žemyn, to paukščiuko tėvas ir vėliau motina, — tiesiog man ant galvos. Tik pasigirdo aliarmuojantis paukščių riksmas: "Čiar, čiar, čiar!..." Nors ir nemalonu prisipažinti — išsigandau. Pamečiau tą melsvą paukščiuką, ir nėriau į šalį, bijodamas, kad akių tie nevidonai neiškapotų. Pačiupinėjau viršugalvį, pajutau skausmą. Perbraukiau delnu — o gi kraujas! Štai tau ir paukšteliai! Jie tikri niekadėjai, snapais sukapojo mano galvos plikę, — bet jie gynė savo kūdikį...

Visako pas mus galima pamatyti. Štai vakar mačiau kaip voverė išdrįso senyvam žmogui net ant galvos užsokti, ir ėmė riešufus iš jo rankos. Keista, čia ir ne zoologijos sodas ir ne cirkas, o tik mūsų gatvė ir kur mūsų namas stovi. Voverės drąsios. Jų visur pilna. Bėginėja šaligatviais ir kiemo tvoromis: vis ieško ko nors valgomo, smailyžauja riešutais. Tačiau jos atsargios. Kai pamato šunį, — strikt, šoka į medį. Vos spėji galvą pakelti, o toji voverė plačiauodegė, jau medžio viršūnės šakomis karstosi, kabinėjasi, tartum žaisdama linguojasi, supasi... Ir vėl nusiugia apacion ir erzina šunį, uodega mostiguodama, beveik prie jo snukio priartėdama. Nebijo. O tas tik jaudinasi, galvą kiek galėdamas iškėlęs bėginėja aplink medį ir loja susijaudinęs: "au! au! au!..." — O voverytė nesiliauja erzinusi šunelio.

Ypač įdomus ir gudrus Mačiulaičių šunelis. Jis vertas kelių žodžių prisiminti. Įdomus ir gudrus šunytis Margiukas. Tie Mačiulaičiai turi gal keturių metų sūnelį Kęstutį. O tas Margiukas neatskiriamai priklauso šeimai. Sugyvenimas jų tarpe puikus: jie visad ir visur kartu. Jeigu kur važiuoja, Margiukas pirmas šoka į automobi-

lį. O Kęstutis tikrai nėra geresnio draugo kaip Margiukas.

Jie vis abu kartu: Kęstukas sėdėdamas ant triračio spaudžia kiek galėdamas, viesulu lekia, o Margiukas visad paskui bėga, kaip koks savo pono kunsargis.

Bet ir Kęstukas myli tą šunytį. Jis nutraukdamas nuo savo burnos vis pakiša geresnį kąsnį savo draugui. Margiukas atydziai žiūri į savo pono akis — tai mat šuniškos ištikimybės polinkiai.

Margiukas didokas šuva. Didelės ir kabančios ausys. Protingumą rodančios akys. Netik Mačiulaičiai džiaugiasi šiuo šuneliu. Ir kaimynams jis patinka. Per kairę akį eina didokas juodas lopas ir žvilga kaip akšomas, o dešinę snukelio pusę dengia sniego baltuma. Per vi-

PASTABOS APIE...

(Atkelta iš 5-to psl.)

ką jaučia širdis... 1908 VIII."

Antanas Rūkas, pristatydamas, eilėraščių rinkinį "Bokštai, Meilė ir Buitis" šitaip prabyla:

"Kuo gi aš kaltas, kad toks nerimtas, kad toks, kaip vėjo botagas. Iš mėlyno rojaus žvaigždėlės krinta ir linksmos dega.

"Kuo gi aš kaltas, kad man pagailo tokių mažiukų dailtelių, kaip baltakriaunio lenktinio peilio ir karklo dūdelės.

"Kuo gi aš kaltas, kad tos žvaigždėlės mėlyną naktį krito iš rojaus, o aš, išpiovęs karklo dūdelę, amžiną giesmę giedojau.

"Giesmė skambėjo per žemę mielą, žiedas ir lapas drauge skambėjo, o ją nešiojo, aukštai iškėlęs, nerūpestingas vėjas.

"Dėl to nerimtas gulsiu į grabą, po karklo krūmu toks išsitiesiu, mano žvaigždelei krintant ir degant, karklo dūdelės giesmę girdėsiu."

Stasys Santvaras eilėraščių rinkinį "Atidari langai irgi gražiai pristato:

"Atidari langai į kiemą, kad išgaruotų praeitis, kur vaismedžių žiedai į purvą nubyrėjo, kur sielos neguodė jokia mintis...

"Atidari langai į žmones — lenktyniuojančių praeivių skubančias minias, kad neužmirštumėm, jog vėjai užpusto, kad alkanai vilkai sudrasko laisvas kaimenes...

"Atidari langai į tolį, kad pamatytumėm, kur baigiasi Buities diena, kur pradėda žydetanų kraštų nepereinami sodai, anų kraštų naktis žvaina..."

"Atidari langai į skaidrią šviesą, bet juodės sūtemos užvaldo kambarius visus. Kiekvieną piktą judesį ir skaidrų polekį vienodai gaubia negyvenimas baisus."

Kituose straipsniuose stebėsim "žodžius" vyskupo Valančiaus ir Iksio, vyskupo Petro Bučio ir dr. Jono Šliūpo, šerno ir Juozo Pronskaus. Yra svarbu, kad literatūra nebūtų užmiršta. Juozas Šmotelis

Philadelphijos sportininkas Bert Yancey laimėjo Dallas Open golfo čempionatą. Vienoje rankoje jis laiko laimėtojo taure, o antroje — \$20,000 čekį.

są Margiuko nugarą eina pailgi šyla medžioklinės rasės veislės, juodi ir lygiagrečiai balti lopai. Juk medžiokliniai šunės visad Rasė? — to jau ir aš negalėsi dideli, bet šis nedidelis. čiau pasakyti: greičiausiai mai- (Bus daugiau)

Cosmos Parcels Express Corporation

PRISIJUNGUSI SU PODAROGIFTS, INC.

★

PRIMA UŽSAKYMUS IŠNUOMOTI BUTUS SOVIETŲ SĄJUNGOJE, O TAIP PAT SOVIETŲ GAMYBOS DOVANAS: — AUTOMOBILIUS, ŠALDYTUVUS, TELEVIZIJOS APARATUS, SKALBIMO MAŠINAS, MAISTO PRODUKTUS ir t. t.

★

INFORMACIJŲ IR NEMOKAMŲ KATALOGŲ GALITE GAUTI VYRIAUSIOJE ĮSTAIGOJE ARBA VISUOSE MŪSŲ SKYRIUOSE.

Cosmos Parcels Express Corporation

45 West 45th Street, New York, N. Y. 10036

Tel. CI 5-7905

SLA SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenei ir išmokėjo daugiau kaip SEPTYNIUS MILJONUS dolerių savo apdraustiems nariams.

SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvybės apdraudą ir ligoje pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIENIJIMAS neieško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.

SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą, tad jo apdraudą tikra ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00 iki \$10,000.00.

SLA — jaunimui duoda gerą Taupomąją Apdraudą - Endowment Insurance, kad jaunuolis gautų pinigų aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiai.

SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudą: už \$1,000.00 apdraudos tik \$3.00 mokesčio metams.

SLA — AKCIDENTALE APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asmenims, rekomenduojama lietuviškų KLUBŲ ir draugijų nariams. Už \$1,000.00 akcidentalės apdraudos mokeskis \$2.00 į metus.

SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijų. Kreipkitės į kuopų veikėjus ir jie plačiau paaiškins apie SUSIVIENIJIMO darbus.

Gausit spausdintas informacijas, jeigu parašysit:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 WEST 30 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001

MENO ŽINIOS

Redaguoja MIKAS ŠILEIKIS

Andrew Wyeth paroda atidarius

Natūralizmas versus abstraktizmas

Nei Picasso nesusilaukė tokio priėmimo

50 metų amžiaus Andrew Wyeth iš Chadds Ford, Pa., kontraversinis dailininkas naturalistas, žmonių labai mėgiamas ir populiarus, kurio apžvalginė paroda buvo iškilmingai atidaryta per dvi dienas ketvirtadienį ir penktadienį Chicago Dailės Institute. Tikrai su pakvietimais dailės instituto nariai - rėmėjai buvo įleidžiami. Paroda yra Morton Wing salėje. Išstatyta 200 darbų - tempera, akvarėlė ir piešiniai. Atidarymo išvakarėse Amerikos meno kuratorius Frederick A. Sweet skaitė tris paskaitas pakartotinai apie Wyeth kurybą, nes per dvi parodos atidarymo dienas publika negalėjo sutilpti. Po iliustruotos paskaitos buvo rodomas aktorius Henry Fonda susuktas spalvotas filmas, kuris pavaizduoja Wyeth gyvenimą, jo ryšius su žmonėmis, su kaimynais, ūkininkais bei modeliais. Filmas "Andrew Wyeth World" buvo rodomas ir televizijoje. Savo parodos atidaryme dalyvavo ir pats dailininkas su žmona ir jaunesniuoju sūnumi, James, tap pat dailininku.

Tokio sutikimo neturėjo nei Picasso, nei Matisse, kai jų parodos buvo Dailės Institute.

Amerikos tradicijų dailininkas

Andrew Wyeth labai išgarsino spauda, padarydama beveik legendarinį dailininku, nors jis yra ir nusipelnęs. Ši jo paroda jau ketvirtoji Chicagoje iš parodų maršruto, atkelta iš Whitney muziejaus New Yorke, kurią aplankė arti pusės milijono žmonių. Philadelphijos Meno Akademijoje, kur buvo jo paroda, Wyeth buvo pagerbtas, kaip daug nusipelnęs naturalistas, žmonių gyvenimo vaizduotojas, moderniojo meno "pagundų" nepaveiktas dailininkas.

Yra numatytos 9 mėnesių kil-

nojamos parodos įvairiuose Amerikos muziejuose. Todėl yra išleistas bendras visų parodų katalogas; viršelyje spalvotas dailininko žmonos portretas. Katalogas kainuoja \$4.50.

Mažai kam žinomas pietinės Pensilvanijos užkampis Chadds Ford, kur gyvena daugiausia vokiečiai, negrai ūkininkai ir savotiški amšiai, ten gyvena dail. Andriaus tėvas N. C. Wyeth, taip pat dailininkas, žurnalų ir knygų iliustruotojas. Tada ši kalvota žemė su plačiais laukais mažai kam buvo žinoma, tikrai gyventojams. Dabar tenai atsilanko žymūs žmonės, dailininko gerbėjai, meno pirkliai ir muziejų atstovai. Sukami filmai, kur dailininkas dirba, domimasi net jo kaimynais, su kuriais dailininkas gražiai sugyvena. Jis piešia ir tapo jų skurdžius ūki trobesius ir jų savininkus. Jis visų mėgiamas nuo pat jaunystės, net negrai laiko Andrių savo draugu ir mielai jam pozuoja. Jis savo kūrinius jų tikrais vardais pavadina, pvz. "Adomas" (žiūr. reprodukciją) daug kartų Andriui pozavo. Vienas 78 metų amžiaus vokiečių miško kirtėjas Maine valst. pozavo I Pas. karo kariškio uniformoje su medaliais ant krūtinės. Paveikslas pavadintas "Patriotas", laikomas vienu iš geriausių portretų.

Ši apylinkė, kur Wyethų šeima gyvena, turi ir kitą vardą: Brandyvine, kur Jurgis Washingtonas buvo apsilankęs. Yra dar užsilikusių namų nuo 1776 metų. Andrius gimė 1917 m. Jau 17 metų būdamas pradėjo rengti savo parodas. Apžvalginės parodos proga yra pažymėta ir jo 30 metų kūrybinio darbo sukaktis. Nors jo beveik visi paveikslai pažymėti datomis iki 1966 m., bet mažai kuo skiriasi vėlesnieji nuo ankstyvųjų, tikrai pora akvarėlių kiek primena Winslow Homer, garsųjį 19

A. PETRIKONIS

Iš atidaromos parodos gegužės 6 d. Čiurlionio Galerijoje, Chicagoje

"UŽBURTA FANTAZIJA" (tapyba)

DAIL. A. PETRIKONIO PARODA

Dail. Antano Petrikonio dailės paroda įvyksta šeštadienį, gegužės 6 d. Čiurlionio galerijoje Chicagoje. Dailininkas išstato vėlesnius savo tapybos darbus.

mynus. Mėgiamiausias jo modelis Kristina Olson, artrito ligos suparalizuota, dar apyjaunė moteris. Daug paveikslų sukūrė jai pozuojant ir pavadino "Kristinos pasauliu". Ji sėdi prie savo susenusio, skudurais užkašytais langais namo, ji šliaužia pievoje, negalėdama paeiti, ji sėdi prie lango, kur jūros vėjas užuolaidas pučia į vidų. Čia jo žmona Betsy, užsismaukusi skrybėlę ant veido guli pievoje, šalia jos stovi mėlynųjų uogų dėžutė. Maine uolų krantai, miškai su tamsiomis eglėmis bei pušimis, — viskas Wyetho atkurta taip naturaliai, kad filme negalima atskirti, kuris yra tapytas paveikslas ir kuris gamtos paveikslas. Kiekviena žotelė ar šiaudelis parodomas tiksliai.

Bendrai Wyetho paveiksluose slypi vienatvė, liūdesys, tiesa ir rintumas. Daugiausia jis mėgsta žiemos laukus, kada sniegu pamargintos dirvos, medžiai. Žavingi jo paveikslai yra "Mafūnas žiemą", "Moteris žiūri pro daržinės langą", "Jūros vėjas", "Kibirų stulpas", "Tarpaulinas" ir daug, daug kitų.

Paroda tęsis iki birželio 4 d. Įėjimo mokestis \$1.00, studentams — 50 c. M. Š.

(Daugiau apie meną žiūr. 5-tą psl.)

— NAUJIENOS. CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, APRIL 29, 1967

ANDREW WYETH

"ŪKININKAS ADOMAS"